

УДК 336.14:352 (045)

**АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ДОХОДАМИ
БЮДЖЕТУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ВРП****Далєвська Т. А.**Київський національний торговельно-економічний університет, Україна,
Київ

В статті розкрито економічну сутність системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування як інструменту соціально-економічного розвитку територіальних громад. Проаналізовано кореляційно-регресійний зв'язок між доходами бюджету Вінницької області та ВРП в динаміці з 2004р. по 2014р. З'ясовано, що вплив системи фінансового забезпечення на сферу виробництва та надання послуг є взаємообумовленим та взаємозалежним. Розглянуто завдання державної регіональної фінансової політики України та набір показників для оцінки рівня економічного розвитку територіальних громад. Запропоновано шляхи підвищення фінансової самостійності та самодостатності бюджетів місцевого самоврядування.

Ключові слова: децентралізація, фінансове забезпечення, соціально-економічний розвиток, місцеве самоврядування, територіальна громада.

Далевская Т. А. Анализ корреляционной связи между доходами бюджета Винницкой области и ВРП / Киевский национальный торгово-экономический университет, Украина, Киев

В статье раскрыта экономическая сущность системы финансового обеспечения местного самоуправления как инструмента социально-экономического развития территориальных общин. Проанализированы корреляционно-регрессионный связь между доходами бюджета Винницкой области и ВРП в динамике с 2004г. по 2014г. Установлено, что влияние системы финансового обеспечения на сферу производства и услуг является взаимообусловленным и взаимосвязанным. Рассмотрены задачи государственной региональной финансовой политики Украины и набор показателей для оценки уровня экономического развития территориальных общин. Предложены пути повышения финансовой самостоятельности и самодостатности бюджетов местного самоуправления.

децентралізація, фінансове забезпечення, соціально-економічне розвиток, місцеве самоврядування, територіальна громада.

Dalyevska T. A. Analysis of the correlation between the incomes of Vinnytsya region budget and GRP / Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine, Kyiv

In the article the economic substance of financial support for local self-government as a tool for social and economic development of communities is disclose. Correlation and regression relationship between incomes of Vinnytsia region's budget and the dynamics of the GRP in 2004-2014 is analyzed. It was

found that the impact of financial security in the sphere of production is interrelated and interdependent. The problem of regional financial state policy of Ukraine and a set of indicators to assess the level of economic development of local communities is considered. Ways of increasing financial independence and sufficiency local budgets are determined.

Keywords: decentralization, financial security, social and economic development, local government, local community.

Вступ. В сучасних умовах ринкових та демократичних перетворень особливої актуальності набувають питання розширення повноважень органів місцевого самоврядування. Одним із ключових моментів залишається достатність ресурсів системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування для фінансування соціально-економічного розвитку

Основні теоретичні та прикладні засади цієї проблеми були викладені в працях зарубіжних та вітчизняних вчених: Чугунов І.Я.[1], Ворона П. В.[2], Циганенко О.В. [3], Піхоцький В.Ф.[4], Павлюк К.В.[5].

Разом з тим існує необхідність визначення економічного змісту фінансового забезпечення місцевого самоврядування як інструменту соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Метою статті є визначення теоретичних засад фінансового забезпечення місцевого самоврядування як інструменту соціально-економічного розвитку територіальних громад. Основним завданням є аналіз кореляційного зв'язку між доходами бюджету Вінницької області та ВРП. Для досягнення даної мети використовувався спектр загальнонаукових та специфічних методів. Серед них методи аналізу та синтезу використовувалися при розрахунку кореляційно-регресійного зв'язку між доходами бюджету та ВРП Вінницької області, методи індукції та дедукції – при дослідженні впливу окремих економічних та соціальних факторів на процеси відтворення.

Виклад основного матеріалу статті. Система фінансового забезпечення місцевого самоврядування як інструмент соціально-економічного розвитку – це сукупність фінансових відносин з приводу формування фінансових ресурсів та фінансування виробничого і соціального розвитку. Соціальний розвиток є похідним від економічного. Задоволення базових суспільних потреб можливе за умови фінансової самодостатності бюджетів місцевого самоврядування, однак розвиток соціальної сфери варто забезпечувати фінансовими ресурсами, отриманими в результаті розвитку сфери виробництва і надання послуг.

У видатковій частині місцевих бюджетів переважають видатки соціального спрямування і зокрема ті, що пов'язані з поточною діяльністю закладів сфери нематеріального виробництва та виконанням органами місцевого самоврядування делегованих державних повноважень. У зв'язку з цим сформувалася вкрай нераціональна структура видаткової частини

місцевих бюджетів, одним із шляхів вдосконалення якої є покращення бюджетного планування. [1, с.298-305].

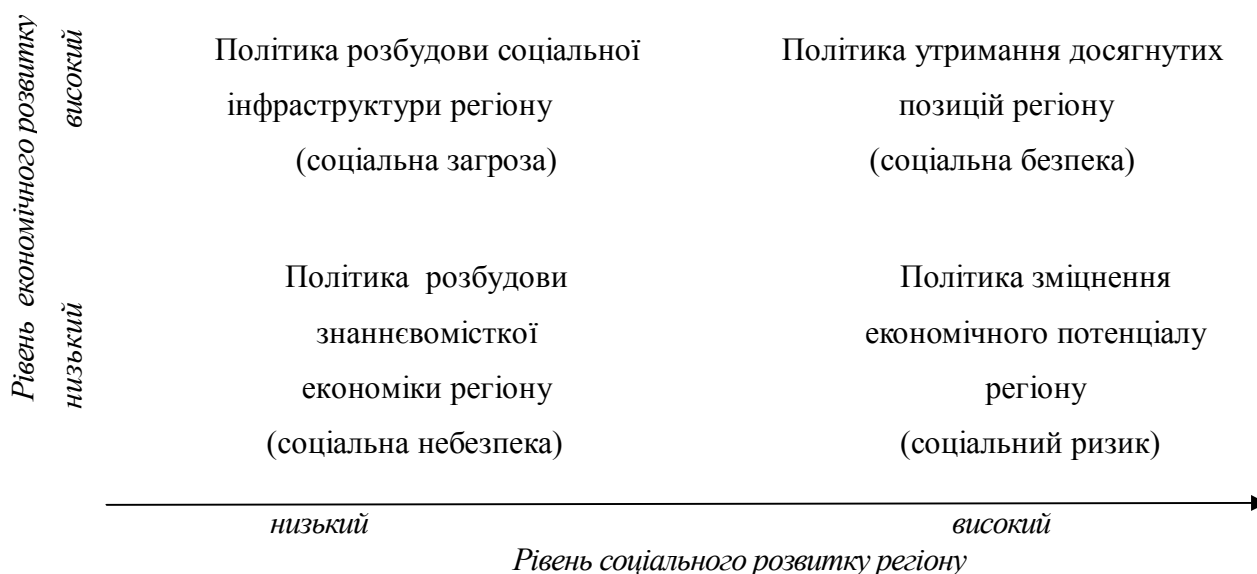

Рис.1 Матриця вибору типів регіональної політики соціально-орієнтованого розвитку економіки в регіонах України

На рис.1 зображено матрицю вибору типів регіональної політики соціально-орієнтованого розвитку економіки в регіонах України. Рівень економічного розвитку визначає рівень соціального розвитку громади. Так, зокрема, високий рівень економічного розвитку визначає соціальну безпеку. На рис.2 зображено залежність обсягу доходів до бюджету Вінницької області та ВРП.

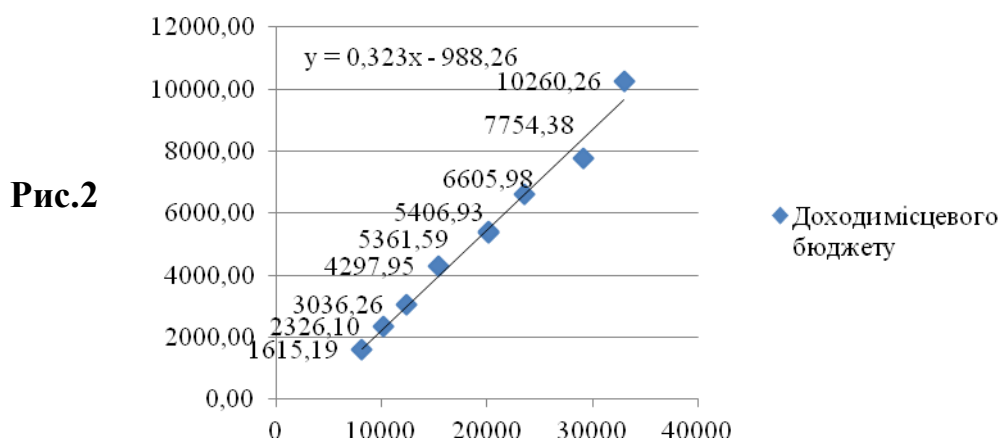

Рис.2 Кореляційне поле доходів бюджету Вінницької області та ВРП

Результати аналізу виражені рівнянням $Y = - 988 + 0,32295 * X$, при цьому коефіцієнт кореляції становить 0,99. За умови зростання ВРП на 1

млн грн, доходи бюджету Вінницької області збільшаться на 322 тис грн. Тісний кореляційно-регресійний зв'язок цих показників свідчить про те, що фінансове забезпечення територіальних громад, економічна самостійність та оптимальний розподіл владних повноважень між органами місцевого самоврядування та державної влади має тісний кореляційний зв'язок із рівнем валового регіонального продукту. Порівняльні характеристики побудованої регресійної моделі свідчать про її високу якість. Значення коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,9851$) вказує на точність опису моделлю процесу, тобто на те, що регресійна модель є прийнятною. (табл.1)

Таблиця 1

Показники регресійної статистики

<i>Регресійна статистика</i>	
Множинний R	0,992556816
R-квадрат	0,985169033
Нормований R-квадрат	0,983050324
Стандартна помилка	358,8537576
Спостереження	9

Крім того, фактичне значення F-критерію (464,98) більше за відповідне критичне (табличне) значення (1,16291) – це свідчить про те, що регресійна модель є статистично значущою. Також коефіцієнти регресора мають значення t-статистики 21,5635. З огляду на високі значення коефіцієнтів множинної регресії та детермінації, дана залежність є достатньо закономірною.

Таблиця 2

Показники, що характеризують достовірність моделі регресії

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>
Регресія	1	59878971,84	59878971,84	464,9854231	1,16291E-07
Залишок	7	901432,1355	128776,0194		
Всього	8	60780403,98			

Показник дисперсії, значущості F та показника F-статистики свідчить про достатній рівень достовірності результатів оцінювання. (табл.2) Існує необхідність проведення цілеспрямованого планування та визначення рівня соціально-економічного розвитку громади, проведення систематичної оцінки ефективності управління процесами розвитку, створення баз даних про стан соціально-економічного розвитку. Виконання функцій і завдань, - покладених законодавством на місцеве самоврядування, безпосередньо залежить від обсягів фінансових ресурсів, які перебувають в їхньому розпорядженні [3, с.38-44]. Використовуючи зарубіжний досвід, необхідно створити спеціальні бюджетні фонди фінансового вирівнювання територій, а перерозподіл доходів між бюджетами одного рівня доцільно було б здійснювати з урахуванням податкової сили територій та мінімального рівня, до якого повинні вирівнюватись фінансові можливості цих територій [4, с.30-37]. Поряд з державними та регіональними цільовим програмами

соціально-економічного розвитку, міські цільові програми найбільшою мірою забезпечують надходження коштів для фінансування потреб економічного розвитку відповідної території. [5, с.24].

Висновки. Таким чином можна зробити висновки, що реформування бюджетної системи України актуалізує питання модернізації управління державними та місцевими фінансами з метою забезпечення ефективного фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку.

Науковою новизною дослідження є теоретичне визначення фінансового забезпечення місцевого самоврядування як інструмента механізму соціально-економічного розвитку. При цьому визначено, що якісне задоволення суспільних потреб повинно стати наслідком ефективного господарювання та виробництва, тобто ефектом запропонованих змін є економічне зростання та підвищення рівня життя населення. Перспективою подальших досліджень є формування структурно-логічної схеми фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Література:

1. Чугунов І. Я. *Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку: монографія.* — К.: НІОС, 2003. — 488 с.
2. Ворона П. В. *Механізми впливу органів місцевого самоврядування на соціально-економічний розвиток регіону / П. В. Ворона // Теорія та практика державного управління.* — 2009. - №2. — С. 7-14.
3. Циганенко О. В. *Механізми фінансування соціо-еколого-економічного розвитку міських територій / О. В. Циганенко // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/>*
4. Піхоцький В. Ф. *Ефективність бюджетної політики як інструмент соціально-економічного розвитку України / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України.* — 2010. — №2. — С. 30-37.
5. Павлюк К. В. *Доходи бюджетів місцевого самоврядування як засіб економічного розвитку / К. В. Павлюк // Фінанси України.* — 2015. — №1. — С. 97.

References:

1. Chuhunov I. Ya. *Biudzhetniy mekhanizm rehuliuвання ekonomichnoho rozvytku: monohrafiia.* — K.: NIOS, 2003. — p. 488.
2. Vorona P. V. *Mekhanizmy vplyvu orhaniv mistsevoho samovriaduvannya na sotsialno-ekonomichnyi rozvytok rehionu / P. V. Vorona // Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia.* — 2009. - No2. — p. 7-14.
3. Tsyhanenko O. V. *Mekhanizmy finansuvannya sotsio-ekoloho-ekonomichnoho rozvytku miskykh terytorii / O. V. Tsyhanenko // [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://essuir.sumdu.edu.ua/>*
4. Pikhotskyi V. F. *Efektivnist biudzhetnoi polityky yak instrument sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy / V. F. Pikhotskyi // Finansy Ukrainy.* — 2010. — No 2. — p. 30-37.

5. Pavliuk K. V. *Dokhody biudzhetiv mistsevoho samovriaduvannia yak zasib ekonomichnoho rozvytku* / K. V. Pavliuk // *Finansy Ukrainy*. – 2015. – No 1. – p. 24-97.